

Referat nr. 124
Bekæmpelsesmiddelrådet**Tilstede:**

Poul Bjerregaard, Birte Børglum, Marianne Baandrup, Niels-Martin Frost, Claus Hansen, Lea Frimann Hansen, Peter Jacobsen, Kristine Jensen, Lise Nistrup Jørgensen, Hans Løkke, Steen Marcher, Otto Meyer, Michael Nielsen, Poul Henning Pedersen, Per Rosenberg, Jens Streibig
Referent: Sidsel Ervø

Nina Sørup Hansen (tilstede under pkt. 1-3), Steen Marcher (tilstede under pkt. 1-2), Vibeke Møller (tilstede under pkt. 1-3)

Oplægsholdere:

Carsten Suhr Jacobsen fra GEUS, Palle Kristoffersen fra Skov og Landskab

Afbud:

Ella Maria Bisschop-Larsen, Arne Büchert, Vibeke Ernstsén, Peter Højer, Jeanne Duus Johansen, Jesper Kjølholt, Per Kudsk, Jesper Lund-Larsen, Torben Lippert, Ghita Cordsen Nielsen, Lene Sigsgaard

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Tema: Befæstede arealer
Notat om ophævelse af gældende praksis for befæstede arealer
3. Konsekvenserne af EU-Parlamentets forslag til afskæringskriterier og substitution af pesticider
4. Orientering om administration mv. af bekæmpelsesmiddelområdet
 - A. Antal sager indkommet siden sidste møde
 - B. Ændringer i registreringsvilkår
 - C. Meddelte godkendelser siden sidste møde
 - D. Orientering om lov om kemiske stoffer og produkter
 - E. Orientering om EU
 - F. Orientering fra Kemikalieinspektionen
 - G. Orientering om biocider
5. Mødedatoer i 2009
6. Forslag til tema på kommende møder
7. Eventuelt

1. Godkendelse af dagsorden

Dagsorden godkendes.

2. Tema: Befæstede arealer

Som baggrund for behandling er inden mødet udsendt "Notat om ophævelse af gældende praksis for befæstede arealer". Miljøstyrelsens praksis i dag er baseret på en rapport¹, som vurderer, at der er stor risiko for udvaskning af pesticider på befæstede arealer sammenlignet med almindelig landbrugsjord. Miljøstyrelsen kræver derfor særlig dokumentation for mobiliteten af aktivstof og metabolitter ved ansøgninger om bekæmpelsesmidler til brug på befæstede arealer.

Der er kommet nye oplysninger i forhold til den gældende praksis, og Miljøstyrelsen skal til at vurdere fornyet godkendelse af produkter, der indeholder glyphosat, diflufenican og fedtsyrer.

Ifølge notatet viser et nyere forsøg, at glyphosat har en større nedbrydning i grusmateriale, som anvendes til befæstede arealer, end i sandet landbrugsjord. I et andet forsøg fandt man primært glyphosat i de allerøverste lag og stort set ikke i de dybereliggende lag, selvom man havde maksimeret muligheden for udvaskning.

¹ Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelserapport nr. 1998/55 "Vurdering af risikoen for udvaskning af pesticider fra befæstede arealer" (Jacobsen et al.)

GEUS kategoriserer befæstede arealer som: vejkanter langs større veje, jernbaner, grus- eller stendækning direkte på underjord, grus- eller stendækning der ligger på muldrag, bar jord med et gammelt lag muldjord.

Det foreslås i notatet, at kravet om særlig dokumentation ifm. befæstede arealer fjernes. Ved ansøgning om anvendelse på områder, der ikke er egentlige befæstede arealer, laves en konkret vurdering fra sag til sag.

Carsten Suhr Jacobsen² fra GEUS og Palle Kristoffersen fra Skov & Landskab holdt oplæg om emnet.

Carsten Suhr Jacobsen fortalte om udyrkede arealer og pesticider. Tre stoffer, der er relevante ift. grundvandet er dichlobenil, triaziner og glyphosat. De største koncentrationer er fundet ved små vandboringer. Det er ikke nyt, at der er en god mineralisering af glyphosat i udyrket jord, men udvaskningen i glaskolonner er overraskende stor. Der skal tages højde for, at bindingen af et stof er afhængig af, om anvendelsesområdet er f.eks. humus eller grus. Hvis der ønskes et stof, som nedbrydes, er det en vigtig diskussion, hvilke egenskaber det skal have, og hvordan det testes. Under alle omstændigheder bør jordmidler undgås.

Palle Kristoffersen fortalte, at siden aftalen om offentlige arealer fra 1998 er pesticidforbruget faldet med 80%. Hvis glyphosat tillades anvendt på befæstede arealer, vil det give nye muligheder for kombinationsstrategier som f.eks. termisk (gasbrænding) bekæmpelse kombineret med en eller sprøjtning hvert 5. år. Så vil den termiske bekæmpelse ikke nødvendigvis skulle være 100% effektiv gennem alle årene. En anden mulighed er udvikling af behovsbestemte metoder, f.eks. fotodetektering. Begge dele vil være i strid med intentionerne i den gældende aftale. Anser det for problematisk at genindføre brugen af jordherbicer på befæstede arealer, da det i ekstrem grad vil give forskelle i driftsvilkår ift. hvem, der overholder aftalen.

Palle Kristoffersen mente endvidere, at der er behov for en tydeligere definition af befæstede arealer ift. udyrkede arealer. Der er ikke nedsivning af vand i befæstede arealer; de konstrueres, så vand afledes via kloak til renseanlæg og overfladevand, eller det tilstødende areal som er vegetationsdækket. Den påviste udvaskning af glyphosat fra foregående oplæg, vil derfor ikke være relevant ifm. befæstede arealer. Selvom der ikke er nedsivningsrisiko, kan der til gengæld være en afstrømningsrisiko fra det befæstede areal. Dette er grunden til, at godkendelse af glyphosat er restriktiv i Holland, der bruger overfladevand til drikkevand.

Problemstillingen med befæstede arealer er kompliceret. Der er brug for at undersøge, hvordan stoffer opfører sig i de forskellige materialer, og hvilke vandbevægelser der er tale om.

Temaet blev drøftet.

Poul Bjerregaard: Carsten Suhr Jacobsens oplæg og Miljøstyrelsens notat modsiger hinanden ifm. graden af udvaskning, så det er vanskeligt at drage en konklusion.

Claus Hansen: Forsøget med udvaskning af glyphosat igennem grus, vil ethvert stof falde for. Det er vigtigt at tage stilling til hvilken risiko, der er forbundet med et givent stof. Afstrømningsrisikoen har ikke været inddraget, fordi fokus i denne forbindelse er grundvandet. Graden af udvaskning er ikke overraskende, men det er graden af nedbrydning.

Carsten Suhr Jacobsen: I Frankrig er der lavet forsøg med vandbevægelser på fortove. Det kunne være interessant materiale at fremskaffe.

Poul Bjerregaard: Hvad bliver konsekvenserne for godkendelse af bekæmpelsesmidler?

Claus Hansen: Ligesom før kravet om særlig dokumentation blev indført vurderes, hvorvidt der er noget særligt i forbindelse med de enkelte ansøgninger.

Lea Frimann Hansen: Tidligere har der ikke været noget godkendt middel til brug på befæstede arealer.

Glyphosat, diflufenican og fedtsyrer skal op til fornyet vurdering. Der skal laves nye rammer for, hvordan disse stoffer vurderes, som vil blive sendt i høring eller taget op i Bekæmpelsesmiddelrådet. Der vil blive udarbejdet risikovurderingsscenarier både ift. nedsivning og afstrømning.

Ifm. private vandboringer indgår det i arbejdet med handleplan til kommuner og brøndejere, hvorvidt der kan sættes afstandskrav til drikkevandsboringer.

Poul Henning Pedersen: Foretrækker at der lægges vægt på, at sprøjtningen skal foregå direkte på planter.

Claus Hansen: Så vil det blive svært at tage stilling til produkter, der skal virke som jordmidler.

² Talmaterialet er fra henholdsvis 2002-2003 og 2005.

Palle Kristoffersen: I det offentlige er der de sidste 12 år blevet brugt ressourcer på at fjerne glyphosat. Godkendelse af midler til befæstede arealer vil stadig betyde, at politikerne i de offentlige institutioner skal tage stilling til, om anvendelse skal tillades.

Jens Streibig takkede for oplæggene og drøftelsen.

3. Konsekvenserne af EU-Parlamentets forslag til afskæringskriterier og substitution af pesticider

Nina Sørup Hansen gennemgik status.

Kommissionen foreslog i 2006 at ændre bestemmelserne for plantebeskyttelsesmidler, så godkendelse kan nægtes pga. iboende egenskaber, f.eks. kræftfremkaldende eller fosterskadende effekter. Uanset en given positiv risikovurdering, vil godkendelse så kunne afslås.

Forslaget har været forhandlet i Rådet indtil sommeren 2008. Afskæringskriterierne gav anledning til diskussion, men forslaget blev vedtaget, selvom nogle lande var nervøse for, at mange stoffer vil forsvinde. I øjeblikket er Parlamentet i gang med forhandlinger og har indtil videre foreslået nogle stramninger, som ikke er særligt omfattende.

Det er en udfordring, at kriterierne for hormonforstyrrende stoffer er uklare. England forstår forslaget meget bogstaveligt og vurderer, at 80% af stofferne vil forsvinde. Sverige vurderer, at 8% af alle stoffer (ikke kun de hormonforstyrrende) vil forsvinde. Hverken Kommissionen eller landene ønsker, at 80% af stofferne forsvinder.

Lea Frimann Hansen: Det er ikke fastlagt hvilke internationale tests, der skal afgøre, hvornår et stof er hormonforstyrrende. Så længe kriterierne ikke er fastlagt, er det vanskeligt at vurdere hvor mange stoffer, det drejer sig om. Det vil ikke være enkeltlande, der beslutter, at et stof er hormonforstyrrende. Der vil være tale om en fælles beslutning, hvor landene skal være enige om klassificeringen.

Otto Meyer: Hormonforstyrrende stoffer har også været diskuteret i EFSA's pesticidpanel. Herunder de moralske overvejelser ifm. brug af humane data, som er en uafsluttet diskussion.

Der blev uddelt to notater om konsekvenserne af afskæringskriterierne af Lise Nistrup Jørgensen og Poul Henning Pedersen.

Lise Nistrup Jørgensen: Opgørelsen viser godkendte aktivstoffer, som ud fra Kommissionens og Parlamentets afskæringskriterier vil forsvinde. Vi savner en vurdering af kriteriernes betydning for produktionssiden. Der vil ikke være mange stoffer tilbage på visse områder, f.eks. herbicider til kål. Hvordan skal der så laves antirestistens strategi?

Lea Frimann Hansen: Hvilke antagelser ligger til grund for opgørelsen?

Lise Nistrup Jørgensen: Antagelserne fra England og Sverige er anvendt på danske forhold.

Poul Henning Pedersen: De stoffer England har udpeget som værende i farezonen for at forsvinde er vigtige for landbruget. Frustrationen skyldes især manglen på konsekvensanalyse.

Nina Sørup Hansen: Kommissionen har lavet en konsekvensanalyse af det oprindelige forslag, ifølge hvilken meget få stoffer ville forsvinde. Ændringsforslaget er endnu ikke afgjort, men f.eks. Parlamentets skrappe ændringer til substitution er taget ud. Substitution er ikke aktuelt, hvis der ikke er andre midler at substituere med, eller hvis der er problemer med resistens. Det endelige kompromis vil sandsynligvis ikke blive så meget anderledes end i dag.

Lea Frimann Hansen: Ud fra Miljøstyrelsens synspunkt har der ikke været grund til at vurdere konsekvenserne af et forslag, der med sikkerhed ville blive ændret. Det kunne måske have været formuleret tydeligere, at der ikke er grund til at være bekymret for meget vidtrækkende konsekvenser. Miljøstyrelsen er f.eks. ikke fortaler for handling ud fra uklare kriterier, som situationen er i øjeblikket for hormonforstyrrende stoffer.

Det er ikke relevant at sammenligne Danmark direkte med England. Nogle af de stoffer, som England frygter at miste, er ikke godkendt i Danmark. I Danmark er f.eks. nogle af de persistente stoffer afvist af hensyn til grundvandet.

Det forslag, der vedtages, vil ikke træde i kraft med øjeblikkelig virkning. Ændringen bliver aktuel næste gang, stoffet skal revurderes nationalt, og til den tid vil der kunne være kommet ny viden. Triazolerne er i farezonen, men der har på forhånd været bekymring over dem. Så opfordringen her må være at forberede sig på en omlægning på længere sigt.

Poul Henning Pedersen: Har noteret sig Miljøstyrelsens udmelding også tidligere i forløbet. Landbruget er afhængig af triazolerne inden for fungicider.

Vibeke Møller: Det vil være en komitéprocedure, der afgør om stoffer optages. Det ville være usædvanligt, hvis alle lande skulle stemme for, at f.eks. ingen triazol optages.

Niels-Martin Frost: Det er ikke vejen frem at håbe på nye produkter, på trods af at industrien har incitament.

Lea Frimann Hansen: Bekæmpelsesmiddelrådet og branchen orienteres, når der opnås enighed om et forslag.

Niels-Martin Frost: Hvad er status på zoner?

Nina Sørup Hansen: Der er forhandlinger i gang. Rådet ønsker zoner, og Danmark har accepteret kompromiset fra i sommer.

4. Orientering om administration mv. af bekæmpelsesmiddelområdet

A. Antal sager indkommet siden sidste møde

Der er kommet 35 sager.

B. Ændringer i registreringsvilkår

Der var ingen kommentarer.

C. Meddelte godkendelser siden sidste møde

Der var ingen kommentarer.

D. Orientering om lov om kemiske stoffer og produkter

Lea Frimann Hansen orienterede.

Det skal understreges, at medlemmer af Bekæmpelsesmiddelrådet har tavshedspligt. Møder og materiale ifm. møder skal behandles fortroligt. Overtrædelser heraf kan medføre eksklusion.

Leverandører til rammeudbudet er nu udvalgt:

- Miljøvurderinger: Orbicon, Exponent, DHI, COWI
- Sundhedsvurderinger: Dianova, Exponent, DHI, COWI
- Nationale vurderinger af midler: Konsortium bestående af Dianova og COWI, Exponent, DHI
- Andet sagsforberedende arbejde: Syddansk Universitet, DMU, Orbicon, Konsortium bestående af Dianova og COWI, Exponent, DHI
-

Til næste møde oplyses tidshorizonten for afvikling af sagspakken.

Der er startet et projekt for elektroniske ansøgninger, som brugerne inddrages i. Der orienteres yderligere på næste møde.

Arbejdet med Grøn Vækst er i fuld gang. Den 18. september var der workshop om evaluering af pesticidplanen med Fødevarer- og Miljøministeren samt ordførerne. Arbejdet med grøn vækst er mere omfattende end pesticidplanen og udfordrende. Der skal foreligge et udkast til januar 2009, hvorefter der muligvis bliver en høringsfase. En af udfordringerne er virkemidler ift. målsætningen om reduktion af skadevirkninger. Kvoter har været nævnt og er ved at blive belyst. Opfordringen fra sidste møde i Bekæmpelsesmiddelrådet om at give løbende input gælder stadig.

Ifm. lov om kemiske stoffer og produkter skal de nationale godkendelser følge EU, sådan at hvis EU forlænger et stof, skal der ikke laves en ny national vurdering. Det er lov 44 i Folketinget, hvis man er interesseret i at følge med.

Der kommer en opdatering af bekendtgørelsen om hvilke plantebeskyttelsesmidler og biocider, der er optaget og ikke-optaget.

Vaskepladsbekendtgørelsen er klar i begyndelsen af 2009. Den har været i høring og er notificeret til EU.

Sprøjteførere skal på et 7-timers opdateringskursus hvert 4 år. Ansvar for kontrol overdrages til Plantedirektoratet.

I den kommende uge skal der holdes møde med aftaleparterne bag kemikaliehandlingsplanen om hormonforstyrrende stoffer. Bekæmpelsesmiddelrådet og branchen orienteres.

Salget af diuron har været fordoblet i 2007. Det skyldes sandsynligvis, at salg blev forbudt i 2007, men anvendelse først ved udgangen af 2008. Eventuelle lagre efter 2008 er forbudt at bruge. Diuron er optaget i pesticiddirektivet med særlige begrænsninger. Modtages en ansøgning i Danmark, vil der blive lavet en risikovurdering på dét, der søges om.

Poul Henning Pedersen: Terbutylazin er ikke nået at blive forlænget, er den så stadig omfattet af lovændringen?

Lea Frimann Hansen: Terbutylazin er ikke optaget på bilag 1, og produkterne vil skulle tilbagekaldes.

E. Orientering om EU

Lea Frimann Hansen fortalte, at der er forhandlinger i gang ifm. rammedirektiv for bæredygtig anvendelse, men her vil der nok være større enighed mellem Parlamentet og Rådet.

F. Orientering fra Kemikalieinspektionen

Birte Børglum orienterede om, at Plantedirektoratet har udført kontrol på landbrug, som har ført til 32 politianmeldelser.

De 28 skyldtes aktivstoffer, der nu er forbudte. Ved store mængder inddrages Kemikalieinspektionen pga. import-aspektet. Der blev til orientering uddelt to dombogs-udskrifter, som er fortrolige.

Poul Henning Pedersen: Forkert dosering kan skyldes, at etiketten ikke er helt entydig. Foreslår at anvisningen med dosering nuanceres, så der ikke kun angives den maksimale dosering.

Niels-Martin Frost: Hvis man har et produkt, hvor en fornyet godkendelse har angivet en ny dosering, må det gamle produkt så stadig bruges, hvis man nedsætter doseringen til den nye anvisning?

Lea Frimann Hansen: Det må man umiddelbart godt, så længe produktet er godkendt.

G. Orientering om biocider

Lea Frimann Hansen fortalte, at der kommer en minirevision med en 3-årig forlængelse af perioden for anvendelsen, så der ikke bortfalder biocidprodukter, der endnu ikke er vurderet 1. januar 2010.

5. Mødedatoer for rådet i 2009

Planlagte møder er den 24. februar, 19. maj, 1. september og 24. november. Det blev taget til efterretning.

6. Forslag til tema på kommende møder

- Grøn vækst er tema på næste møde.
- Det foreslås, at Plantedirektoratet inviteres til at orientere om deres inspektionsarbejde.

7. Eventuelt

Ansættelse af en ny kontorchef sker tidligst pr. 1. februar 2009.

Næste møde er tirsdag den 24. februar 2009